Poczta opłacona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI
WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3.

Nr. Wilno, dnia 22 marca 1930 roku. 251.

Treść numeru:

II.ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

III.ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNETRZNEJ
I ŻYCIE SPOŁECZNE.

-----oooo0oooo-----

§

II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

Budżet Litwy na rok 1930. /c.d./.

"Tautos Ukis" Nr.2 z lutego 1930 r.

Wydatki nadzwyczajne Ministerstwa Oświaty zwiększyły się w porównaniu z rokiem ubiegłym /1.486.000 lt./ niemal do 200 % /4.065.000 lt./ Podobne zwiększenie nadzwyczajnych wydatków było niezbędne w związku z budową nowych szkół i kapitalnemi remontami. Największa budowla, jaka ma być dokonana, jest to dokończenie fizycznochemicznego Instytutu, wyrażające się sumą 1.155.000 lt.

Wydatki nadzwyczajne Ministerstwa Skarbu również wymagają niektórych wyjaśnień. Od 1930 roku uchwalono fundusz emerytalny uczynić zupełnie autonomiczną jednostką i jego dochody i wydatki wyłączyć z ogólnego budżetu państwa. W związku z tem Ministerstwo Skarbu będzie musiało wypłacić ~~fx~~ należną funduszowi emerytalnemu sumę - 13.386.000 lt., która dotychczas była w Ministerstwie Skarbu.

Według zawartego w roku ubiegłym układu, Litwa powinna zwrócić Francji część wydatków okupacyjnych, połączonych z okupowaniem kraju Kłajpedzkiego. Część tych, podlegających zwrotowi wydatków, przewidziana jest w sumie 2.500.000 lt. Dochody budżetowe państwa na rok 1930 zostały przewidziane w sposób następujący:

Dochody budżetowe /w tys.lt./:

Dochody zwyczajne:	Przewidziano w 1929 r.	Wykonano w 1929 r.	Przewidziano w 1929 r.
Podatki bezpośrednie	34.744,3	37.776,8	34.707,5
" pośrednie	71.964,4	80.920,7	71.180,9
Opłaty	19.223,2	20.835,6	19.242,3
Dochody z monopolu	40,542,8	41.722,9	41.260,0
" z przedsiębiorstw państwowych	57.212,4	63.937,0	58.503,2
" z mienia i kapitału państwowego	38.821,6	36.326,5	42.068,7
Obrachowanie się ze skarbem państwa	5.935,3	3.592,4	3.508,3
Różne dochody	9.083,0	10.945,5	4.322,2
Ogółem:	277.527,0	296.059,4	274.793,1
Dochody nadzwyczajne:	42.040,5	42.481,8	45.461,5
Ogółem dochodów zwyczajnych i nadzwyczajnych:	319567,5	338541,2	320.254,6

Dochody przewidziane w budżecie na rok 1930, w porównaniu z dochodami roku ubiegłego, wykazują następujące różnice:

Dochody zwyczajne zmniejszyły się o	2.733,9	tys.lt.
" nadzwyczajne zwiększyły się o	3.421,0	" "
Ogólna suma dochodów zwiększyła się o	687,1	" "

Znaczniejsze różnice dochodów zwyczajnych w porównaniu z rokiem ubiegłym uwidoczniają się w następujących pozycjach:

Podatki bezpośrednie zmniejszyły się o	783,5	tys.lt.
Dochody z monopolu ~~zwiększ~~ zmniejszyły się o	712,2	" "
" " przedsiębiorstw państwowych zwiększyły się o	1.290,8	" "
" " mienia i kapitału państwowego zwiększyły się	4.847,1	" "
Rozrachowanie się ze skarbem państwa zmniejszyło się o	2.427,0	" "
Różne dochody zmniejszyły się o	4.760,8	" "

Różnicę dochodów z przedsiębiorstw państwowych stanowią zwiększone dochody z kolei - 111.000 lt. Opłaty pocztowe - 314.000 lt., dochody z handlowych i przemysłowych przedsiębiorstw państwowych - 435.000 lt.

Różnica dochodów z mienia państwowego prawie cała przypada na dochody z lasu /3.295.000 lt./.

Dochody z rozrachowania się ze skarbem państwa zmniejszyły się z powodu mniejszego zwracania długów przez samorządy.

Zmniejszenie się różnych dochodów /4.760,8/ prawie całkowicie przypada na dochody funduszu emerytalnego. Zostają one wyłączone z tej kategorji dochodów i od 1930 roku fundusz emerytalny otrzymuje prawa autonomicznej samodzielnej organizacji.

Dochody zwyczajne, które się składają z ośmiu oddzielnych grup dochodowych, przy dokładniejszem ich rozpatrywaniu przedstawiają się następująco: /wspomniane tylko ważniejsze kategorje dochodów/: /w tys.lt./:

	Przewidziano w 1929 r.	Przewidziano w 1930 r.
Podatki bezpośrednie:		
Podatek gruntowy	17.000	17.000
" od nieruchomości	4.500	4.500
Razem od mienia nieruchomego:	21.500	21.500
Podstawowy podatek handlowy i przemysłowy	2.600	2.600
Podatek dochodowy z handlu i przemysłu	6.400	6.800
Razem z handlu i przemysłu:	9.000	9.400
Podatek spadkowy	2.500	2.650

Z tego wynika, że najwięcej podatków przypada na rolnictwo, które spłaca 50 % wszystkich bezpośrednich podatków.

Podatki pośrednie:		
Podatek akcyzowy od tytoniu	13.732	13.000
" " " zapałek	930	1.005
Cło	54.300	54.325

Z ogólnej sumy pośrednich podatków największą pozycję stanowi cło - 78,6 %. Bez względu więc na wysokie cło protekcyjne i różne skrępowanie importu, cło stanowi jedną z najważniejszych źródeł dochodu.

Opłaty:	Przewidziano w 1929 r.	Przewidziano w 1930 r.
Opłaty stemplowe	6.800	6.800
Paszporty i wizy	3.663	2.286
Inne	1.764	1.718
Dochody z przedsiębiorstw państwowych:		
Koleje	40.753	40.864
Opłaty pocztowe	8.222	8.536
Telegraf	5.636	6.109
Telefon	1.110	1.068

Dochody z kolei stanowią około 65 % wszystkich dochodów z przedsiębiorstw państwowych.

Prawie całą sumę dochodów z mienia i kapitału państwowego stanowią dochody z eksploatacji lasu:

1929 r.	32.988 tys.lt.
1930 r.	36.283 " "

Na pytanie, jakie są najważniejsze źródła dochodów, na których się opiera budżet państwa litewskiego, należy szukać odpowiedzi w następujących danych.

Najważniejsze dochody zwyczajne /w milj.litów/:

	1929 rok.	1930 rok.
Cło	54,3	54,3
Monopol	40,5	41,3
Koleje	40,8	40,9
Lasy	33,0	36,3
Razem:	168,6	172,8
Podatek gruntowy	17,0	17,0
Podatek akcyzowy od tytoniu	13,7	13,0
" handlowy i przemysłowy	9,0	9,4
Razem:	39,7	39,4
Razem:	208,3	212,2

Dane te dają wyraźny obraz dochodów budżetowych państwa, jednocześnie kryterjum oceny systemu finansowego naszego kraju. Przy tej okazji należałoby poruszyć ten ważny fakt, iż podatek handlowy i przemysłowy bynajmniej nie stanowi tego źródła, na którem możnaby było opierać finanse państwa. Jeżeli w powyższej tabelce podatek handlowy i przemysłowy został zaliczony do ważniejszych źródeł dochodów budżetowych, to w tym tylko celu, aby wykazać, jak nieznaczne miejsce zajmują podatki handlowy i przemysłowy w ogólnej sumie dochodów budżetowych /3,3 %/. Dochód, otrzymywany z podatku dochodowego, z egzekwowaniem którego handlowcy prowadzą gwałtowną walkę, w dochodach zwyczajnych stanowi zaledwie 2,5 % /6.800 tys.lt./. To też chociaż handel w naszym kraju obciążony jest wielkimi podatkami, pod względem finansów państwa nie odgrywają one większej roli. Źródłem dochodów skarbu państwa jest akcyza, mopol wódczany, cło, oraz lasy i koleje.

Nadzwyczajne dochody w budżecie na rok 1930 składają się tylko z czterech pozycyj :

Nadwyżka budżetu z roku ubiegłego	34.502,0 tys.lt.
Dochody z kapitału obrotowego kolei	7.828,5 " "
" " wykonywania reformy rolnej	2.831,0 " "
Dług należny Ministerstwu Komunikacji od samorządu za mosty	300,0 " "
Razem:	45.461,5 " "

W ten sposób najważniejszą pozycję dochodów nadzwyczajnych stanowi nadwyżka budżetu z roku ubiegłego.-

R o z b u d o w a p o r t u K ł a j p e d z k i e g o . Gabinet Ministrów zaaprobował plan rozbudowy portu Kłajpedzkiego, którego koszty wyniosą około 9 miljonów lt. Centralnym punktem prac będzie urządzenie wielkiego basenu, odpowiadającego wszelkim wymaganiom nowoczesnego budownictwa portowego. Gabinet Ministrów otworzył już kredyt w kwocie 1.500.000 lt. na rozpoczęcie tych prac. Część prac, których koszty wyniosą około 3.200.000 lt., Ministerstwo Komunikacji wykona samo, pozostała część zostanie oddana prywatnym przedsiębiorcom z przetargów. W tym celu wydano oraz rozesłano około 40 zaproszeń przedsiębiorcom oraz firmom budowlanym w kraju i zagranicy. Prace nad rozbudową portu mają być zakończone do roku 1932. Do tego czasu, jak wiadomo, ma być również zakończona budowa kolei Telsze-Kretynga.-

C e n y b y d ł a n a r y n k u l i t e w s k i m . W ubiegłym tygodniu w Kownie płacono następujące ceny za bydło /za 1 centnar żywej wagi/: woły wielkie ~~55lx~~ 55-65 lt., woły małe - 45-55 lt., krowy tłuste 45-65 lt., krowy nietłuste 30-45 lt., przychówek 40-60 lt., trzoda chlewna tuczona - 100-115 lt., cielęta - 1-1,20 lt. za kilogram żywej wagi, owce 1.-1,30 lt. za kilogram. Ceny bydła nie zmieniły się i są mniejwięcej trwałe.-

III.ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

"Lietuvos Aidas" o budownictwie w Litwie.

"Lietuvos Aidas" Nr.64 z dn.19.III.1930 r.Art.p.t."Na progu sezonu budowlanego". Streszczenie:

W roku bieżącym przewidzianą jest nietylko wielka intensywna akcja budowlana na środki państwa, lecz również zapowiada się ożywiony prywatny ruch budowlany. We wszystkich krajach budownictwo, jeśli tylko prowadzi się je z uwzględnieniem odpowiednich interesów i nadwyżek skarbowych, uchodzi za oznakę wszelkiego rodzaju postępu. W Litwie ma ono szczególnie wielkie znaczenie. Odwiedzający nas obcokrajowcy o naszym postępie gospodarczym i kulturalnym sądzą przeważnie z naszego budownictwa, które oglądają w Kownie. W ten sposób budownictwo ma wielkie znaczenie dla sprawy propagandy kraju.

Mówiąc o budownictwie, należy zwrócić uwagę na dwa zagadnienia: produkcja materjału budowalnego i planowość samej akcji budowlanej.

Produkcja materjału budowlanego w Litwie ogranicza się jedynie do wyrobu cegieł, zresztą nie pierwszego gatunku i w ilości niedostatecznej. Otóż, skoro już i tak wypada sprowadzać szereg materjałów budowlanych, jak np. cement, tedy przynajmniej należy zaniechać importu cegieł, jako materjału produkowanego w kraju.

Planowość akcji budowlanej powinna polegać głównie na nadaniu budowlom nowoczesnego stylu. Należałoby zaszczepić w naszem społeczeństwie myśl, iż w naszych czasach wszelkie domy ozdobne w wieże i wieżyczki, framugi i małe okienka, są przeważnie jedynie niefortunnym romantyzmem, naśladującym średniowieczne zamki rycerskie. Budownictwo litewskie winno mieć charakter nowoczesny.-

Sprawy prasowe. W dniu 19 b.m. sędzia pokoju w Kownie rozpatrzył kilka spraw prasowych; między innemi została rozpatrzona sprawy byłego redaktora "Tautos Kelias" Slesorajtisa, który został pociągnięty do odpowiedzialności przez organizację młodzieży chrześćijańsko-demokratycznej "Pavasaris" za zamieszczenie w swem piśmie listu otwartego, podpisanego przez kilku członków tej organizacji, którzy wyrażają się o niej, jako o organizacji przeciwpaństwowej i wrogiej narodowi litewskiemu. Wyrokiem sądu Slesorajtis został skazany na trzy doby aresztu. Pozatem rozpatrywano sprawę tygodnika "Sekmadienis", który w swoim czasie, przed procesem sądowym, ogłosił szczegóły w sprawie Olszewskiego i zabójstwa Ustjanowskiej w Birsztanach. Sędzia postanowił sprawę umorzyć. Wreszcie sprawy kilku innych pism, w tem "Lietuvos Aidasa" i "Chaty Rodzinnej", zostały odroczone.-

Dokoła wyborów do samorządów w kraju Kłajpedzkim. Prezes departamentu kraju Kłajpedzkiego Kadgien, ogłosił w "Wiadomościach Urzędowych", iż kadencja samorządu obranego w 1927 r. upływa z dniem 27 kwietnia r.b. Tego samego dnia upływa również kadencja rad wiejskich, obranych podczas powtórnych wyborów. Na mocy ustawy samorządowej, nowe wybory samorządowe zostają rozpisane na dzień 19 maja r.b. Zarządom wsi wypadnie zestawić listy wyborcze. W ten sposób i wybory do sejmiku Kłajpedy odbędą się za dwa miesiące.-

Walka o szkolnictwo litewskie w kraju Kłajpedzkim. Litwini, zamieszkali w Smolnikach i Weszwilach, nie chcą posyłać swych dzieci do szkół niemieckich, a nie mogąc doczekać się założenia rządowych szkół litewskich. zdecydowani są założyć prywatną szkołę litewską, aby zapobiec zniemczaniu swych dzieci.-